

32937029-5	19/07/2012	ידיעות אחרונות - כותרת	עמוד 29	3	7.61x32.08
הקריה האקדמית אונ - 22640					

דודי שוורץ • אריאל לא לבד

מכללה = אוניברסיטה

האוניברסיטאות נפלו בבור הספינים שכ"ר, ועתה, במסגרת הפולמוס על הפיכתה של מכללת אריאל לאוניברסיטה, הן מנהלות קרב מאסף בניסיון להיחלץ ממנו.

איך זה קרה? ובכן, מאז קמו המכללות, ובמיוחד משעה שהחלו להטביע חותם של

מקוריות ומצויינות במפת ההשכלה הגבוהה, מיהרה המועצה להשכלה גבוהה להחריף לתודעה הציבורית שני מושגים: הוספת המילה "מחקר" לכל איזכור של המילה אוניברסיטה, לשם הבדלה מכל שאר המוסדות שהם "רק" מכללות, והוספת המושג "הוראה" לכל איזכור השם "מכללה", תוך הקפדה על הכינוי "המכללות הלא מתוקצבות", משום שאינן מחזרות על פתחי המדינה לתקציבים כמו האוניברסיטאות.

אבל הממזרים, כלומר המכללות, שינו את הכללים. מסתבר שסגל המכללות, המונה דוקטורים צעירים, ממוסדות ההשכלה הגבוהה המובילים בעולם, ופרופסורים שחלקם חתני וכלות פרס ישראל, לא חי לפי ההגדרות שבהן מנסים לקטלג אותו הרגולטור והאוניברסיטאות הנתמכות מכיסו (ולמעשה מכיסינו, אזרחי המדינה).

והנה הבשורה הקשה: במכללות יש חוקרים, וחוקרים מצויין. בדיסציפלינות שלמות הם אף עושים זאת הרבה יותר טוב מאשר באוניברסיטאות "המחקר". חוקרים לא כברירת מחדל, אלא כי זו דרכו של סגל אקדמי לממש את זהותו ולזכות במוניטין שלו.

מוסד אקדמי אינו הופך למחקרי כי הוא מכונה "אוניברסיטת מחקר", ומכללה לא תפסיק לחקור כי קבוצה של נגועי אינטרסים החליטה שנוח לסווגם כעוסקים בעיקר בהוראה. ובשורה נוספת, ולא פחות קשה: גם אוניברסיטה היא מוסד הוראה. אף על פי כן, ההבדל בנושא זה מובהק: האוניברסיטה טאווטאמנינות למה שהן אומרות לעצמן, שהן "אוניברסיטאות מחקר", ולכן נוטות לא פעם לזלזל בהוראה איכותית. במכללות, מנגד, אין דיכטומיה, ואצלן ברור כי איש סגל ישתפר גם כחוקר אם יהיה מרצה טוב (ולא הפך), וגם יצמיח סטודנטים סקרנים.

והנה הבשורה הקשה:
במכללות יש חוקרים, וחוקרים מצויין. בתחומים שלמים הם עושים זאת יותר טוב מאשר ב"אוניברסיטאות המחקר"

במרכז האוניברסיטאי אריאל הוכיחו שיש להם חוקרים מצויינים וקשרי חוץ עם מוסדות אקדמיים חשובים בעולם, וכך נחשף כי כך הדבר גם במכללות רבות אחרות, שאינן גורפלות מהאוניברסיטאות בדיסציפלינות הנלמדות בהן, ובחלקן גם עולות עליהם.

במקום שראשי המל"ג וראשי האוניברסיטאות יהיו נאמנים לאתוס האקדמי של חתירה לאמת, הם ממשיכים בספינוולוגיה, מתוך מחשבה שהגדרות ומכבסת מילים ישנו את המהות ואת המציאות.

אין שום מניעה חוקית או מהותית לאפשר למוסדות האקדמיים להתקרא אוניברסיטאות. שימוש בשם אוניברסיטה ישקף את המציאות, שלפיה כל המוסדות להשכלה גבוהה בארץ עוסקים במחקר ובהוראה. הביטול של האבחנה המלאכותית הזו יאפשר למוסדות להתחרות באמת, ולתחרות הזו זקוקות במיוחד האוניברסיטאות, הטעונות ריענון חשיבתי.

חלוקת התקציבים ראוי שתיעשה על פי העוצמות שיש בכל מוסד אקדמי. לא כל המוסדות האקדמיים איכותיים באותה מידה בכל הדיסציפלינות, לא כולם מלמדים את כל התחומים, וניתן לקבוע מדדי איכות שלפיהם תחולק העוגה.

כך ניתן יהיה לקבוע תיקצוב שונה בין מוסדות שעיקר איכותם נשען על מדעי הטבע, הטעונים תקציבים כברים, לבין מוסדות שעוצמתם מבוססת על מדעי האדם, הרוח והחברה, אשר התקציבים הנדרשים בהם פחותים. ניתן יהיה גם לקבוע את התקציב לפי החוקר הבודד, כך שמה שישיפע יהיה סוף־סוף המחקר עצמו – ולא המוסד שבו הוא מתבצע. ■

פרופ' שוורץ הוא רקטור הקריה האקדמית אונ